

Posudek oponenta na bakalářskou práci Anety Muchové: Žáci z dětského domova z pohledu školního psychologa

---

Posuzovaná bakalářská práce Anety Muchové je tvořena 61 stranami textu včetně seznamu literatury a příloh. Rozsah textu tedy odpovídá rozsahu stanovenému pro tento typ práce.

Text se zabývá dětmi z dětského domova ve školním prostředí. Na tuto problematiku autorka nahlíží skrze zkušenost školních psychologek pracujících s touto specifickou skupinou žáků. Vzhledem k četnosti diskuzí ohledně vhodnosti ústavní péče a ohledně potřeb dětí v ní vyrůstajících, které zdaleka překračují akademickou sféru, se domnívám, že se jedná o téma velmi relevantní.

Práce je rozdělena klasicky na dvě části – na část teoretickou a část empirickou. Co se rozsahu týče, jsou obě části práce rovnoměrně zastoupeny.

V teoretické části se autorka zabývá dvěma hlavními tématy – problematikou školního psychologa, resp. školní psychologie a problematikou žáků z dětského domova. Výběr témat je vzhledem k zaměření práce relevantní, ovšem k jejich zpracování mám výhrady. Spíše nežli o literární rešerši se jedná o výpisky z vyhlášky, z metodik a z několika článků. To vše bez komparace a kritického zhodnocení. Některé podkapitoly jsou pak založeny dokonce na citacích pouze jednoho zdroje (2.3 Výhody a úskalí profese; 3.4 Problematika zařízení ústavní péče). Tento postup je přinejmenším nestandardní.

Empirická část je započata stanovením cíle výzkumu, kterým je dle autorky „popsat, jak školní psychologové přistupují k žákům z dětského domova a jaké jsou specifické nároky na školního psychologa při péči o tyto žáky.“ Konkrétně si autorka klade tyto otázky: 1) Jak školní psycholog přistupuje k žákům z dětského domova?; 2) V jakých podmínkách se školní psycholog pohybuje? S jakými kritickými místy se při své práci na škole setkává?

V následující části autorka popisuje metodu sběru dat a jejich analýzu. Zdrojem dat byly polostrukturované rozhovory s 5 školními psychologkami. Z popisu je patrné, že nasbírání dat nebylo jednoduché a že studentka musela vynaložit velké úsilí, aby pro svůj výzkum sehnala respondentky odpovídající jejím kritériím (přímá zkušenost s dětmi z dětských domovů v rámci práce školní psychologky). Vzhledem k tomu, že se autorka od psychologek dozvěděla vše, co si předem stanovila, se lze dále domnívat, že rozhovory dokázala vést citlivě a s porozuměním.

Analýzou rozhovorů bylo získáno 6 kategorií, které jsou v textu srozumitelně popsány a doloženy citacemi. Citace již ovšem často nejsou interpretovány a jednotlivé kategorie nejsou dostatečně provázány. Je možné, že již na tuto práci nezbylo studentce dostatek času, což je škoda, jelikož se zdá, že získaná data mají více potenciálu, než který byl následně využit.

V závěru práce autorka píše, že se jí podařilo nalézt odpovědi na své otázky. K tomu bych měla několik výhrad.. První výhrada je možná spíše formulační, i když nikoli nepodstatná. Název práce zní „Žáci z dětského domova z pohledu školních psychologek“. To je název zcela relevantní a je s daným výzkumem v souladu. První výzkumná otázka se ovšem již neptá po pohledu psychologů, ale přímo po jejich přístupu k dané skupině žáků. Domnívám se, že na takto položenou otázku nemůžou data této povahy ze své podstaty odpovědět. Druhá moje výhrada se pak týká druhé výzkumné otázky. Zatímco cíl výzkumu, tak jak ho autorka prezentuje, je mimo jiné popsat specifické nároky na školního psychologa při práci s dětmi z DD, druhá výzkumná otázka směřuje k podmínkám a ke kritickým místům jeho práce. Souvislost mezi cílem a otázkou se mi nezdá dostatečně vyjasněná a ani v rámci diskuze se tomuto rozporu autorka nevěnuje.

I přes závažnější nedostatky uvedené v posudku práci doporučuji k obhajobě. V rámci diskuze bych však autorku poprosila o upřesnění nevyjasněného vztahu mezi cílem práce, výzkumnými otázkami a nalezenými odpověďmi.

V Praze dne 21.8.2018

PhDr. Anna Páchová, Ph.D.